SCI-CONF.COM.UA

PRIORITY DIRECTIONS OF SCIENCE AND TECHNOLOGY DEVELOPMENT

ABSTRACTS OF VII INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE MARCH 21-23, 2021

KYIV
2021

PRIORITY DIRECTIONS OF SCIENCE AND TECHNOLOGY DEVELOPMENT

Abstracts of VII International Scientific and Practical Conference

Kyiv, Ukraine

21-23 March 2021

Kyiv, Ukraine

2021

АКТУАЛЬНИЙ СТАН І ШЛЯХИ АКТИВІЗАЦІЇ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ “БУЗЬКИЙ ГАРД”

Ганич Наталія Михайлівна
асистент кафедри туризму
Львівський національний університет імені Івана Франка
м. Львів, Україна
Скабара Роман Михайлович,
к.геогр.н , доцент
Львівський державний університет
фізичної культури імені Івана Боберського
м.Львів, Україна
Стецький Василь Володимирович,
к.геогр.н. , доцент
Львівський національний університет імені Івана Франка
м.Львів, Україна

Вступ. Жодна територіальна система не матиме функціональної стійкості якщо процеси життєдіяльності людини не будуть узгоджуватися з природніми процесами її регулювання. Світовий досвіт і практика в Україні підтверджують необхідність створення природозахисних і охоронних територій для послаблення чи заборони інтенсивної господарської діяльності для збереження еталонного біологічного різноманіття і культурного надбання.

Національний природний парк (НПП) “Бузький Гард” є продовженням ряду заходів із відтворення та раціонального використання природних ландшафтів долини Південного Бугу та його приток у нижньої частини Українського кристалічного щита, які мають важливе природоохоронне, наукове, освітнє, рекреаційне та оздоровче значення.

Мета роботи. У статті узагальнено досвід науково-обгрунтованих основ і практичних підходів організації рекреаційно-туристичної діяльності на території НПП “Бузький Гард”.

Матеріали и методи. Розвиток рекреаційної і туристичної діяльності в природних національних парках має широке висвітлення у нормативно-правових актах і регуляторних документах Міністерства соціальної політики, екології і природних ресурсів України, науково-методичних розробках і навчальній літературі.

Підвищення рекреаційної і туристичної активності в природних національних парках зумовило розширення спектру питань із планування екологічно-освітніх стежок в методичних розробках, запровадження регулятивних заходів з метою зменшення антропогенного навантаження на природні системи, введення режиму рекреаційного використання окремих територій, запровадження платних послуг.

Також слід зазначити, що загальна методологія управління рекреаційними територіями природоохоронних територій визначає їх як сукупність інструментів, найбільш загальних принципів і методів управління, за допомогою якого досягаються результати визначеної мети.

З основних ранніх публікацій можна виділити працю А.П. Васильковского, в якій автор на основі проведених досліджень і описів Центрального Бюро Краєзнавців, вносить Гранітне Побужжя до переліку з 37 геологічних об'єктів території СРСР, яке потребує досліджень і охорони [1].

Після набуттям статусу НПП "Бузький Гард" розшились напрямки наукових дослідницької діяльності, з'явився ряд наукових публікацій українських вчених.

Зокрема В. В'юн, А. Іванов, які запропонували методичні підходи з визначення рекреаційного навантаження на природоохоронні території, також А. Іванов розробив схему функціонального зонування НПП "Бузький Гард", В.Гетьман здійснив комплексну оцінку природного-ресурсного і рекреаційно-туристичного потенціалу, інших вчених [2,3,4].

Результати наших досліджень грунтуються на власних експедиційних дослідженнях та матеріалах публікацій наукових працівників НПП "Бузький Гард".

Результати і обговорення. НПП “Бузький Гард” розташований на межі Інгульського та Дністрово-Бузького структурних мегаблоків Українського щита, плато якого розсічене долиною Південний Буг, який тече у крутих кам'янистих берегах, утворюючи вузьку каньйоно-подібну долину з гранітними скелями, водограями й островами (Рис.1.).

Протяжність НПП “Бузький Гард” вздовж річки Південний Буг становить 58 км, загальна довжина кордонів сягає 280 км. На його території та вздовж меж розташовано 35 поселень.

Рис.1. Рекреаційно-туристичні ресурси НПП “Бузький Гард”

(За матеріалами інтернет-джерел)

Основу фітобіоти НПП “Бузький Гард” складають заплавні ліси, наскельні діброви, заплавні луки і прибережно-водна рослинність, кам’янисті степи. Більше 60 видів його флори є ендемічними для Причорномор’я

Також територія НПП “Бузький Гард” є місцем історичного розташовування останнього в Європі світського лицарського ордена Війська Низового Запорозького та одного з найбільших центрів територіальних військово-цивільних адміністрацій Запорозької республіки 1734 - 1775 років – “Буго-Гардової паланки ”,

На основі проведених досліджень ми виявлено наступні напрями рекреаційної діяльності НПП “Бузький Гард”.

Створення умов для ефективної організацій та надання рекреаційних і туристичних послуг [5,6]:

а) створено концепцію для ефективної організацій та надання рекреаційних і туристичних послуг у заповідних і рекреаційних його зонах;

б) обґрунтування і дотримання умов використання території і місць організованого відпочинку рекреантів, контролю в'їзду і стоянок транспортних і плавзасобів, накопичення та вивезення побутових відходів;

в) забезпечення у місцях відпочинку інформування рекреантів і туристів дотримуватись правил перебування та норм поведінки природоохоронних комплексів й об'єктів;

г) злагодженості роботи природоохоронних інспекторів з представниками туристичних фірм і соціально-культурних закладів з організації і проведення рекреаційно-туристичних заходів та надання послуг;

ж) створення ряду видів туристичних маршруті із екскурсійним супроводом екскурсантів науковцями і спеціалістами;

з) організації заходів формування у рекреантів та місцевих жителів екологічної культури, бережливого та гуманного ставлення до національного природного та історичного надбання.

Заходи практичного регулювання рекреаційної діяльності НПП "Бузький Гард":

а) застосування регуляторних і контролюючих заходів використання рекреаційних об'єктів залежно від стану природних систем;

б) створення і підтримання у належному стані функціональної рекреаційної інфраструктури туристичних екскурсійних маршрутів, еколого-освітніх стежок;

в) участь наукових працівників у популяризації заходів природоохоронного діяльності та раціонального використання рекреаційного потенціалу.

Відвідування території парку екскурсійними групами носить сезонний характер. В весняний і осінній період основними екскурсантами є шкільні

групи. Літній період пов’язаний з відпустками і тому групи складаються в основному з населення різного віку, родин. Екскурсійні маршрути розробляються та супроводжуються працівниками парку або екскурсоводами туристичних підприємств на підстав договорів з адміністрацією парку про рекреаційну діяльність.

З метою раціонального використання рекреаційного потенціалу та покращення послуг НПП “Бузький Град” пропонує:

а) одноденні та кілька денні пішохідні екскурсійні маршрути. Перші - маршрути невеликих територій і можуть фокусуватись на Мигійських порогах або Актовському каньйоні чи урочищі Гард – центрі Бугогардівської планки Запорізької Січі. Другі – маршрути різної протяжності вздовж русла Південний Буг. Вони більш складні, знайомлять туристів із реліктовими скелями, порогами, мальовничими каньйонами, багатим рослинним світом, потребують фізичної підготовки рекреанті, екскурсійного супроводу, організації умов ночівель та харчування;

б) автомобільні маршрути. Це одноденні тури з різними програмами відвідування екзотичних місць і екскурсійних об’єктів. Переважно проводяться у весняно-літній період і знайомлять екскурсантів з історичними місцями, та пам’ятки, природними системами і краєвидами річки Південний Буг;

в) одноденні та багатоденні водні туристичні маршрути. Вони включають змагання на ділянках Мигійських порогів і урочища Протич із рафтигу. В межах акваторії парку ділянки мають II і III категорію, а навесні у час високої води – IV категорії складності цього виду змагань. Багатоденний водний сплав включає подорожі і відпочинок. Він вимагає значної професійної підготовки і особливого відбору учасників, оснащення і технічного супроводу. Сплав відбувається на надувних плотах-рафтах, катамаранах, каяках, байдарках;

г) кінний екскурсійний маршрут. Організовано його на території рекреаційної ділянки “Урочище Громове” і пролягає він у різного видового й вікового складу лісових формаціях та степових природних системах з багатим біологічним різноманіттям; д). екскурсії екологічними стежками. Їх маршрути

прокладені поселень Мигія, Іванівка, Трикрати, Южноукраїнськ і пересуваючись ними організовані групи туристів у супроводі науковців і працівників парку знайомляться з видовим складом лісових масивів, біологічним світом водно-болотних угідь, дізнаються про пам’ятками природи.

Туристично-рекреаційні послуги НПП “Бузький Град”:

- забезпечує створення рекреаційної інфраструктури, визначає маршрути еколого-освітніх та науково-пізнавальних екскурсій;
- проводить оцінку рекреаційних ресурсів (природні, історико-культурні, етнографічні тощо);
- надає платні послуги, пов'язані із забезпеченням провадження рекреаційної діяльності відповідно до законодавства

Висновки. Завдяки складним геологічним структурам, поєднанню різних форм рельєфу берегів і водної стихій Південного Бугу сформувались унікальні степові природні системи які є передумовою створення НПП “Бузький Град” та започаткуванням природо-охоронних регульованих процесів і рекреаційної діяльності.

НПП “Бузький Град” одночасно з природоохоронною діяльністю в зонах регульованої рекреації організує відпочинково-туристичні послуги, створює інфраструктуру гостинності та впроваджує еколого-освітні програми.

Науковці та спеціалісти пропонують екскурсантам одно і багатоденні пішохідні і водні маршрути, захоплюючі відпочинко-пізнавальні програми. Найбільш відвідуваними екскурсантами є урочища “Протич”, “Громове”, “Лабіринт”, “ Гард ”, кам’янисто-скельні утворення урочища “Громове” (скеля Громова), урочища “Романова Балка” (скеля “Крапля”), Актовський каньйон.

Основна частина водних рекреаційних ресурсів належить річці Південний Буг. На цій організовані водні маршрути порогами II та III категорії складності на плавзасобах класів рафти, катамарани, каяки. Значна частина ділянка русла є популярними місцем для любителів відпочинку вихідного дня.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Васильковский А. П. Перечень участков и отдельных объектов природы, заслуживающих охраны // Краеведение. 1929. Т. 6. № 6. С. 362-378.

2. В. Гетьмана. Національний природний парк Бузький Град" // Газета "Краєзнавство, географія, туризм", № 9, березень, 2018.

URL: http://www.osvitaua.com/2018/04/63665/

3. В'юн В.Г., Іванов А.М. Методика визначення рекреаційного навантаження на охоронні території / В.Г. В'юн, А. М. Іванов // Економіка та управління. – 2010. – № 5. – С. 82-85.

4. Іванов А.М. Управління рекреаційними територіями (на прикладі НПП "Бузький гард") / А. М. Іванов // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. - 2011. - Вип. 1. - С. 222-229. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchtei_2011_1_40

5. *Коломієць Г.В.* Мережа природоохоронних територій Миколаївської області в контексті збереження фітобіоти // Агроекологічний журн., 2004. — № 3. — С. 13-18.

6. Положення про Національний природний парк "Бузький Гард". Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України 28 липня 2015 року N 281. URL: https://ips.ligazakon.net/document/FN013117